

Utgångspunkter

- utvärderingens huvudfokus

Ekonomi

En samverkan innebär att kostnader och eventuella intäkter måste fördelas rättvist. Vår erfarenhet visar att denna process är viktig och metoden för fördelning måste förankras och accepteras.

Stödjande strukturer för teknikfrågor

Dagens biblioteksvärld är till stora delar digital, och biblioteken blir alltmer sammanlänkade via elektroniska verktyg. Vi utreder förutsättningarna för en ökad integrering genom gemensam webbportal, katalog, service och lånekort. Vi utreder även förutsättningarna för ett inträde i Libris.

Organisation och juridik

En fördjupad samverkan kräver nya sätt att arbeta. EY bistår med att:

- > förankra ett förslag till organisation
- > identifiera avtalsområden
- > föreslå hur ledning och styrning kan utformas för att få bäst effekt.
- > ge lämpliga direktiv till arbetsgrupper
- > göra en översiktlig översyn i personuppgiftsfrågan (GDPR)
- > identifiera upphandlingsområden
- > föreslå ändringar i biblioteksplaner
- > tydliggöra den politiska gången

Medier

Frågan om medierna är tätt länkad med frågan om tekniken men också avseende avtal och upphandling. Vilka avtal har biblioteken idag? Kan vi upphandla gemensamma medieavtal? EY utreder förutsättningarna för en ökad samverkan avseende gemensamma e-resurser. En gemensam katalog ställer ökade krav på transport av medier, vilket behöver kostnadsberäknas.

Hur ser förutsättningarna för självutlåning ut, kan öppettiderna utökas genom RFID och självutlåning?

Utgångspunkter

- betydelsefulla utvecklingsområden

Det finns ett antal utvecklingsområden eller trender som framskyftar när vi tar del av material från bland annat den nationella biblioteksstrategin. Dessa är viktiga att förhålla sig till i en förstudie kring samverkans- och samordningsstruktur mellan regionbiblioteket och folkbiblioteken. Några av de viktigaste områdena är:

- **Förändrad roll för biblioteken:** från att traditionellt ha haft fokus på och varit en lokal för information om samt förvaring och utlämning av medier förändras bibliotekens roll till att i större utsträckning vara ett rum för möten mellan människor. Detta påverkar hur biblioteken ska vara utformade, var de ska vara placerade men ställer också krav på utökad samverkan med andra aktörer.
- **Digitalisering:** sedan flera år är det inte enbart fysiska böcker och annan media som kan lånas och nås på biblioteken. Samhället i stort har genomgått och genomgår fortfarande en omfattande digitalisering. Medborgare förväntar sig att offentlig verksamhet, inklusive biblioteken, kan svara upp mot förväntningar på digitala tjänster med hög tillgänglighet och god service. Samtidigt kan det konstateras att det fortfarande finns begränsningar i biblioteksverksamhetens möjlighet att svara upp mot vissa av dessa förväntningar, bland annat på grund av att ersättningsmodellerna driver på kostnaderna för digital utlåning.
- **Otydlighet i roller och ansvar:** att det finns flera olika bibliotekshuvudmän och delat ansvar mellan flera statliga myndigheter mellan nationell, regional och lokal nivå beskrivs i det nationella biblioteksstrategiarbetet som hämmande för samverkan och verksamhetsutveckling inom biblioteksområdet. Det finns ett stuprörstänkande och det saknas ett tydligt ansvar för utvecklingsarbete.
- **Splittrad infrastruktur:** den systemmässiga infrastrukturen inom biblioteksvärlden är splittrad så tillvida att det finns flera olika system och att det saknas tillräcklig nationell samordning i systemfrågor. Detta lyfts fram av den nationella biblioteksstrategin.
- **Färre bibliotek och minskad utlåning:** den nationella statistiken från Kungliga biblioteket visar att antalet bibliotek i landet minskar. Även antalet fysiska besök, fysiskt bestånd, fysiska utlån och andelen av befolkningen som är aktiva låntagare minskar. Däremot ökar användningen av e-medier och aktiviteter på biblioteken. Mellan 2015 och 2016 lades 13 folkbibliotek ned och den fysiska utlåningen minskade med tre procent. E-bokutlåningen ökade med 25 procent under samma period men det ersätter inte nedgången i utlån av fysiska böcker eftersom e-bokutlåningen står för mindre än fem procent av folkbibliotekens sammanlagda utlåning.